

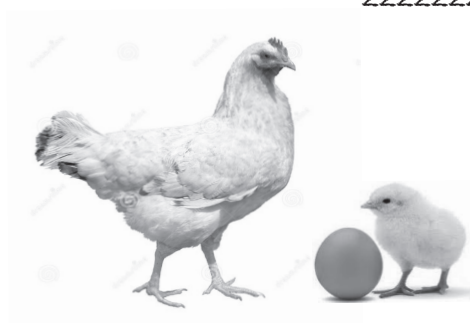
- 1 Miquel ha visitat una granja i ha sabut que, en ocasions, el mascle i la femella d'algunes espècies d'animals tenen noms diferents. Fes-ne les parelles i escriure-les a continuació.

egua | gall | granota | cavall | vaca | ase | porc | truja
gallina | gripau | bou | mula

_____	→	_____	_____	→	_____
_____	→	_____	_____	→	_____
_____	→	_____	_____	→	_____

- 2 Una onomatopeia és un so representat a través d'una paraula o un vocable. Associa cada onomatopeia amb els sons emesos pels animals següents.

lleó	mèu, mèu...
gall	muuuu...
gos	grao!
gallina	hiiiiii!
abella	bub! bub!
pollet	sss...
cavall	quic-qui-ri-quic!
llop	piu, piu...
gat	cruac-cruac!
ànec	ihà, ihà!
serp	gr-gr
porc i truja	coc-coc
vaca i bou	beeeee!
granota i gripau	aaauuuuu!
ovella i corder	quac-quac!
ruc i ase	zzzzzzzzzz...

- 3 Sabies que el so emés per cada animal s'anomena de forma diferent? Per exemple, el cavall renilla i la granota rauca. Endevina què fa cada animal unint amb fletxes.

lleó	cantar
gall	mugir
gos	miolar o maular
gallina	rugir
cavall	escatainar
llop	raucar
gat	udolar
serp	renillar
porc i truja	fiblar
vaca i bou	bramar
granota i gripau	ladrar o bordar
ovella i corder	belar
ruc i ase	grunyir

- 4 Classifica les paraules sobre les parts del cos dels animals següents. Després, fes un dibuix del que més t'agrada i indica'n amb fletxes cada part.

escates (2) | plomes | cua (2) | bec | tentacles | potes (3) | aletes | ales | pèl

RABOSA (mamífers)	SARGANTANA (rèptils)	LLUÇ (peixos)	TEULADÍ (ocells)

EL MEU ANIMAL PREFERIT: _____

5 Ajuda Aitana a completar les frases amb les paraules homònimes següents.

Recorda que una paraula homònima és aquella que s'escriu igual però té significats diferents.

GAT | BANC | RIU

- Mon pare va punxar la roda del cotxe i va haver de posar la de recanvi amb l'ajuda d'un _____.
- A les reserves marines de les illes Columbretes o l'illa de Tabarca trobareu caterves de _____ de peixos.
- El meu germà _____ molt quan sent el lloro Damià imitar-lo.
- Els coloms fan les deposicions damunt els _____ de parc i la gent no hi pot seure.
- El _____ de la meua àvia s'ha escapat per la finestra.
- Si pesques al _____ allibera els peixets que no siguin adults.

6 Endevina endevinalla! A quins animals ens referim? És ben fàcil!

Brunz quan va pel cel,
i és ella qui ens fa mel.

SOLUCIÓ: _____

Casa amunt, casa avall.
L'arrossega i l'arrossega
i no la perd mai.

SOLUCIÓ: _____

7 Ivan ha arreplegat pel carrer dites populars relacionades amb els animals. Digues què significa cada una.

A cavall donat, no li mires el dentat

A burro gemegador, carrega'l sense por

A bèstia que no conegues, no li faces xanxes

A bou flac, tot són mosques

A gall vell, no li cal cascavell

Quan a algú li van malament les coses, tots se n'aprofiten d'ell i fan que li vagen encara pitjor. És arriscat prendre's confiances amb qui no sabem com pot reaccionar.

Quan som jòvens, podem pecar d'ingenus i poden enganyar-nos. En canvi, els vells són experimentats i més espavilats davant les trampes de la vida.

No feu cas d'aquells que es queixen a tothora.

Expressió que s'utilitza per a indicar que quan algú rep un regal no hem de mirar de trobar-li defectes.

ORTOGRAFIA

- 1 Niko ha investigat sobre un dels animals més estranys del món: l'ornitorinc. Completa el text amb les grafies X, TX, IG i IX mentre descobreixes curiositats sobre aquest mamífer.

L'ornitorinc és un mamífer m____ terrestre m____ aquàtic que viu a l'est d'Austràlia i a Tasmània (Oceania). Però no és un mamífer convencional. En comptes de donar a llum cries vives, ponen ous!

Té una aparença ben entranya: a banda de pondre ous, és verinós, té bec d'ànec, cua de castor i potes de llúdria. Per a molta gent és un animalot ben lle____.

És un dels pocs mamífers verinosos. Els mascles tenen una pun____a que els sobre____ a les potes i poden produir-nos dolor intens si ens pica. S'alimenten de pista____os i són tan petits que ens cabrien perfectament a la bu____aca.

A Austràlia s'ha convertit en una icona! Apare____ com a mascota d'esdeveniments esportius, al revers de les monedes i a l'escut de Nova Gal·les del Sud.

Fins a principis del segle XX se'l caçava pel pelatge, però actualment és dels animals més protegits. Amb tot, pate____ pels efectes de la contaminació i els programes de reproducció en captivitat no han tingut gaire è____it.

- 2 La dièresi sobre la lletra Ü fa que aquesta sone i que aigües sone com *aigua* i no com *algues*. Completa les frases amb la forma corresponent: GÜE, GÜI, QÜE, QÜI.

- Després de la tronada les aigues del riu baixaven molt mogudes. L'aigua pot resultar perillosa.
- Els pingüins viuen a les gèlides aigues del Pol Sud i tenen uns becs amb unes llengües aspres per acaçar millors els peixos.
- Els animals carnívors necessiten menjar carn amb freqüència. És una qüestió de supervivència!

- 3 Un diftong és quan pronunciem dues vocals juntes en un únic colp de veu. En canvi, un hiat és quan pronunciem dos vocals juntes en dos colps de veu separats. Escriu les paraules del poema següent separades síl·laba a síl·laba i digues són diftongs o hiats.

L'ASE I EL TRACTOR

Havia llaurat amb l'ase
fins que va comprar el tractor

que feia molta més feina,
i el camp quedava millor.

Un dia, a mitja llaurada,
el motor es va espatllar,
i va córrer a buscar l'ase
per poder-lo remolcar.

L'ase es va clavar de potes
i no avançava ni un pas.
L'home prou l'escriuava:

—Arri!, que no arrencaràs?—
En rebre xurriacades,
bramà l'ase: —A mi, no!
Mira si amb les garrotades
pots fer caminar el tractor!

JOANA RASPALL

Com el plomissol. Poemes i faules. Barcelona: La Galera, 1998

havia	ha - vi - a	hiat
llaurat	llau - rat	diftong

GRAMÀTICA

1 D'animals n'hi ha de reals i de fantàstics. La cultura popular valenciana amaga bestioles fabuloses que potser desconeixies.

Posa les cometes (« ») i les parèntesis () allà on calga.

Sabíeu que l'imaginari popular dels valencians amaga bestioles inversemblants que durant segles han servit per fer por als xiquets?

Els dracs són els més coneguts. Són __bèsties__ de terra, mar i aire, i a Occident són associats amb el __maligne__. A més, poden tenir diversos caps!

La __Cucafera__ és un ésser amb closca de tortuga gegant i amb un cap semblant al d'un cocodril. En alguns pobles la comparem amb una mena de drac __com una processonària molt grossa__ no alat i amb molts parells de potes.

La __Quarantamaula__ és un __animalot__ que té cap de pollastre pollastre i ocellot rapinyaire. Té urpes de llop __llargues i afilades__ i cos de rèptil __similar al fardatxo, la sargantana o el dragonet__. Camina per les teulades i diu que s'amaga pel pantà de Tibi.

2 Canvia aquestes frases de Camil·la del present al passat i para atenció als pronoms personals àtons.

- M'alce molt contenta hui. → _____
- Et done el meu entrepà per esmorzar. → _____
- Li porte regal a ma mare. → _____

3 Les oracions poden predicatives o copulatives. Fixa't en el verb: si el verb és SER, ESTAR, SEMBLAR o PARÉIXER, seran copulatives. Si no, seran predicatives.

- Les illes Columbretes i l'illa de Tabarca són les dues reserves marines més conegudes del País Valencià.

- Als fons marí hi ha praderies d'alga posidònia. _____
- Les algues produeixen una gran quantitat d'oxigen. _____
- L'alga és la base de la cadena alimentària de moltes espècies de peixos. _____
- L'alga verda està més a la superfície i l'alga vermella a les profunditats. _____
- En aquestes reserves trobarem una gran varietat de peixos. _____
- El mer, l'orada o el peix gall semblen els que millor s'han adaptat a l'hàbitat. _____
- Entre els invertebrats destaquen la llagosta, l'erigó de mar, l'estrella de mar o les esponges.

- La tortuga babaua pareix l'espècie més curiosa. _____

4

Molta gent té una mascota a casa. Això té avantatges i inconvenients.

Subratlla el predicat de les frases següents i encercla'n l'atribut. Fixa't en l'exemple.

- El meu gos sembla un detectiu.
- Alguns animals sembla que entenen els amos quan els parlen.
- Els gossos són confidents dels problemes dels amos.
- Els xiquets seran més responsables si tenen a càrrec un animal de companyia.
- Els animals pareixen persones quan entenen els nostres sentiments.
- Els gats estan contents quan hi ha gent a casa.

5

Aitana ha anat a la protectora d'animals perquè vol adoptar un gos. Veges què li han dit. Classifica les frases segons les opcions següents:

- Interrogativa (pregunta)
- Enunciativa afirmativa o negativa
- Imperativa (ordre)
- Exclamativa (alegria)
- Desiderativa (desig)

- Vols comprar un cadell o adoptar un gos adult? _____
- Pren nota dels nostres consells. _____
- L'adopció d'un gos d'un refugi salva la vida a un altre gos que pot ocupar el seu lloc.

- Molts gossos adults ja saben fer les seues deposicions al carrer! _____
- Els gossos adults ja no tenen la tendència de rosegar els mobles, sabates, catifes o cortines.

- Un gos d'una associació protectora normalment ja està desparasitat, vacunat i en molts casos ja esterilitzat. _____
- Desitjaríem que t'emportares un gos adult (a partir dels 2-3 anys d'edat) perquè sempre és tranquil que un cadell i sap quedar-se sol durant algunes hores del dia. _____
- Sabies que molts gossos grans, en ser adoptats i tenir una segona oportunitat, es mostren molt agraïts i li agafen moltíssim afecte a la seua nova família? _____
- Els gossos grans ens deixen dormir a la nit, coneixent i als horaris i ritmes humans.

- No t'ho penses i decideix-te per un gos adult, Aitana. _____

EXPRESSIÓ

- 1 Una faula és un conte breu i fantasiós on els protagonistes són animals que parlen. A la faula es narren fets meravellosos amb una intenció alligonoradora per als xiquets. Enric Valor en va arreplegar moltes a les Rondalles Valencianes. I tu, en coneixes cap?

Llig la faula de la rabosa i el corb i explica-la en veu alta als companys.

També pots explicar-ne una altra que conegues, que t'hagen explicat a casa o que hages trobat en Internet. Per exemple, la faula de la formiga i la xitxarra.

FAULA DEL CORB I LA RABOSA

Un corb que havia agafat un tros de formatge es va posar en un arbre.

Una rabosa el va veure, i volent-se apoderar del formatge, se li va plantar al davant i el va omplir de lloances dient-li que tenia bona figura i que era bell; encara va afegir que li esqueia a ell, més que a cap altre, ser el rei dels ocells.

El corb va voler demostrar que, de veu, també en tenia, i, deixant caure el formatge, va grallar fortament. La rabosa es va llançar damunt el formatge, se'n va apoderar i va dir:

—Corb, si també tingueres trellat, no et faltaria res per a ser el rei dels ocells.

- 2 Tens o t'agradaria tenir una mascota? Com has vist abans, tenir una mascota suposa una gran responsabilitat i aquesta pot tenir pros i contres respecte de les altres.

Fixa't en aquesta fitxa comparativa i elabora'n una de similar a partir dues mascotes del llistat o qualsevol altra que preferisques.

HÀMSTER | CANARI | PEIXOS D'AQUARI | CONILLET DE LES ÍNDIES
CONILLS | CAMALEONS O ALTRES RÈPTILS PETITS

	GATS	GOSSOS
PROS	<ul style="list-style-type: none"> • Dormen 18 hores al dia i no molesten gaire els amos. • Són molt independents i no tenen gaires necessitats. • No cal traure'ls a passejar cada dia i fan les necessitats a una caixeta. Ells mateixos les colguen. • Són xicotets i per tant mengen poc. • Són divertits i graciosos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Són una gran companyia per a la gent que viu sola. • Són molt fidels i servils amb els amos. • Avisen quan senten sorolls estranys o si detecten presència de forasters a casa. • Sembla que tinguen sentiments i que ens entenguen.
CONTRES	<ul style="list-style-type: none"> • Deixen pèls arreu que poden produir-nos al·lèrgies. • Arrapen els mobles i els sofàs per afilar-se les ungles. • Poden resultar violents si se senten acorralats. • Poden transmetre malalties als humans. • Els mascles poden pixar pels racons de casa per marcar territori. 	<ul style="list-style-type: none"> • Si és un gos gran necessita molt de menjar. • Poden atacar i mossegar persones que no coneguen. • Cal traure'ls a passejar diàriament i hem d'arreplegar les seues deposicions. • En ocasions poden resultar pesats i no són independents com els gats.

_____ o _____ ?

PROS		
CONTRES		

SOLUCIONS

LÈXIC

1. Miquel ha visitat una granja i ha sabut que, en ocasions, el mascle i la femella d'algunes espècies d'animals tenen noms diferents. Fes-ne les parelles i escriure-les a continuació.

egua → cavall; gallina → gall; vaca → bou; granota → gripau; truja → porc; mula → ase

2. Una onomatopeia és un so representat a través d'una paraula o un vocable. Associa cada onomatopeia amb els sons emesos pels animals següents.

lleó: «grao!»; gall «quic-qui-ri-quic!»; gos «bub! Bub!»; gallina: «coc-coc»; abella: «zzzzzzzz...»; pollet: «piu, piu...»; cavall: «hiiiiii!»; llop: «aauuuuuu!»; gat: «mèu, mèu...»; ànec: «quac-quac!»; serp: «sss...»; porc i truja: «gr-gr»; vaca i bou: «muuuu...»; granota i gripau: «cruac-cruac!»; ovella i corder: «beeeee!»; ruc i ase: «ihà, ihà!»

3. Sabies que el so emés per cada animal s'anomena de forma diferent? Per exemple, el cavall renilla i la granota rauca. Endevina què fa cada animal.

lleó → rugir; gall → cantar; gos → lladrar o bordar; gallina → escatainar; cavall → renillar; llop → udolar; gat → miolar o maular; serp → fiblar; porc i truja → grunyar; vaca i bou → mugir; granota i gripau → raucar; ovella i corder → belar; ruc i ase → bramar

4. Classifica les paraules sobre les parts del cos dels animals següents. Després, fes un dibuix del que més t'agrade i indica'n amb fletxes cada part.

Rabosa (mamífers): cua, potes, pèl

Sargantana (rèptils): escates, tentacles, potes

Lluç (peixos): escates, cua, aletes

Teuladí (ocells): plomes, bec, potes, ales

5. Ajuda Aitana a completar les frases amb les paraules homònimes següents. Recorda que una paraula homònima és aquella que s'escriu igual però té significats diferents.

gat; bancs; riu; bancs; gat; riu

6. Endevina endevinalla! A quins animals ens referim? És ben fàcil!

abella

caragol

7. Ivan ha arreplegat pel carrer dites populars relacionades amb els animals. Digues què significa cada una.

A cavall donat, no li mires el dentat. → Expressió que s'utilitza per a indicar que quan algú rep un regal no hem de mirar de trobar-li defectes.

A burro gemegador, carrega'l sense por. → No feu cas d'aquells que es queixen a tothora.

A bèstia que no conegues, no li faces xanxes. → És arriscat prendre's confiança amb qui no sabem com pot reaccionar.

A bou flac, tot són mosques. → Quan a algú li van malament les coses, tots se n'aprofiten d'ell i fan que li vagen encara pitjor.

A gall vell, no li cal cascavell. → Quan som joves, podem pecar d'ingenus i poden enganyar-nos. En canvi, els vells són experimentats i més espavilats davant les trampes de la vida.

ORTOGRAFIA

1. Niko ha investigat sobre un dels animals més estranys del món: l'ornitorinc. Completa el text amb les grafies X, TX, IG i IX mentre descobreix curiositats sobre aquest mamífer.

mig; mig; lleig; punxa; sobreix; pistatxos; butxaca; Apareix; pateix; exit

2. La dièresi sobre la lletra Ü fa que aquesta sone i que aigües sone com aigua i no com algues.

Completa les frases amb la forma corresponent: GÜE, GÜI, QÜE, QÜI.

aigües; pingüins; aigües; llengües; freqüència; qüestió

3. Un diftong és quan pronunciem dues vocals juntes en un únic colp de veu. En canvi, un hiat és quan pronunciem dos vocals juntes en dos colps de veu separats. Escriu les paraules del poema següent separades síl·laba a síl·laba i digues són diftongs o hiats.

ha | vi | a (hiat); llau | rat (diftong); fe | i | a (hiat); fei | na (diftong); que | da | va (diftong); di | a (hiat); llau | ra | da (diftong); prou (diftong); xur | ri | a | ca | des (hiat)

GRAMÀTICA

1. D'animals n'hi ha de reals i de fantàstics. La cultura popular valenciana amaga bestioles fabuloses que potser desconexies.

Posa les cometes (« ») i les parèntesis () allà on calga.

Sabíeu que l'imaginari popular dels valencians amaga bestioles inversemblants que durant segles han servit per fer por als xiquets?

Els dracs són els més coneguts. Són [«]bèsties[»] de terra, mar i aire, i a Occident són associats amb el [«]maligne[»]. A més, poden tenir diversos caps!

La [«]Cucafera[»] és un ésser amb closca de tortuga gegant i amb un cap semblant al d'un cocodril. En alguns pobles la comparem amb una mena de drac [(]com una processonària molt grossa[)] no alat i amb molts parells de potes.

La [«]Quarantamaula[»] és un [«]animalot[»] que té cap de pollastre pollastre i ocellot rapinyaire. Té urpes de llop [(]llargues i afilades[)] i cos de rèptil [(]similar al fardatxo, la sargantana o el dragonet[)]. Camina per les teulades i diu que s'amaga pel pantà de Tibi.

2. Canvia aquestes frases de Camil·la del present al passat i para atenció als pronoms personals àtons.

- M'alçava molt contenta ahir.
- Et donava el meu entrepà per esmorzar.
- Li portava regal a ma mare.

3. Les oracions poden predicatives o copulatives. Fixa't en el verb: si el verb és SER, ESTAR, SEMBLAR o PARÉIXER, seran copulatives. Si no, seran predicatives.

1a. Copulativa; 2a. Predicativa; 3a. Predicativa; 4a. Copulativa; 5a. Copulativa; 6a. Predicativa; 7a. Copulativa; 8a. Predicativa; 9a. Copulativa

4. Molta gent té una mascota a casa. Això té avantatges i inconvenients.

Subratlla el predicat de les frases següents i encercla'n l'atribut. Fixa't en l'exemple.

- Alguns animals sembla que (entenem els amos) quan els parlen.
- Els gossos són (confidants dels problemes dels amos).
- Els xiquets seran (més responsables) si tenen a càrrec un animal de companyia.
- Els animals pareixen (persones) quan entenem els nostres sentiments.
- Els gats estan (contents) quan hi ha gent a casa.

5. Aitana ha anat a la protectora d'animals perquè vol adoptar un gos. Veges què li han dit. Classifica les frases segons les opcions següents:

1. Interrogativa
2. Imperativa
3. Enunciativa afirmativa
4. Exclamativa
5. Enunciativa negativa
6. Enunciativa afirmativa
7. Desiderativa

- 8. Interrogativa
- 9. Enunciativa afirmativa
- 10. Imperativa

EXPRESSIÓ

1. Una faula és un conte breu i fantasiós on els protagonistes són animals que parlen. A la faula es narren fets meravellosos amb una intenció alligadora per als xiquets. Enric Valor en va arreplegar moltes a les Rondalles Valencianes. I tu, en coneixes cap?

Llig la faula de la rabosa i el corb i explica-la en veu alta als companys.

També pots explicar-ne una altra que conegues, que t'hagen explicat a casa o que hages trobat en Internet. Per exemple, la faula de la formiga i la xitxarra.

Lectura en veu alta. Es recomana assajar-la prèviament tantes voltes com calga abans de llegir-la en veu alta a l'hora de la simulació.

2. Tens o t'agradaria tenir una mascota? Com has vist abans, tenir una mascota suposa una gran responsabilitat i aquesta pot tenir pros i contres respecte de les altres.

Fixa't en aquesta fitxa comparativa i elabora'n una de similar a partir dues mascotes del llistat o qualsevol altra que preferisques.

Resposta oberta d'acord amb els interessos de l'alumnat.